

Noorusidealismis peitub tõde

(A. Schweitzer)

KIRJUTASIME KEVADEL
I KESKKOOLI NOORTE KIR-
JANDEIST VÄLJA KATKEN-
DID, ET TEADA, MIDA JA
KUIDAS ÜKS OSA MEIST
MÖTLEB MEID ÜMBRITSE-
VAST JA OMA ISAMAAST.

Isamaa ja emakeel

Lennart Meri on piltlikult öelnud, et meie maa kõneleb meiega meie endi keeles. Võiks ju kõnelda küll, kui me kuulaksime. Kui paljud eesti keele või ka Eesti ajaloo õpetajatest on käinud näiteks Ebavere mäel Virumaal, kust Taara, ainus muistsetest jumalatest, kellest me midagi teame (sedagi tänu Läti Henrikule), olla Saaremaale lennanud? Veel 16.—17. sajandil olla seda legendi mäletatud ja mäge pühaks peetud.

Tegelikult ei tohiks ju inimese hing nii pisike olla, et tänapäev ja minevik mõlemad sinna sisse ei mahuks.

Krobeline paeplaat põlispuude hämaruses Karuse kirikuaia. Kirjutis plaadilt sajandite jooksul peaaegu kustunud. Siiski on võimalik veel aru saada: kivil on kujutatud täies relvis sõdalast kiskjalikult kühhmus keha ja ähvardavalt tõstetud mõõgaga. Ja see mees sel kivil röögib kurjalt ja sõjakalt nagu pärispagan kunagi. Nagu polekski kõrval risti-usukirikut. Või just sellepärast, et on?

Indrek JETS

Isamaa ja emakeel

Ei tahaks, et lapsed küsiks kunagi mu käest: «Kus olid sa siis, kui meie keel kaitset vajab? Mida sina tema heaks tegid?» Sellist küsimust oleks valus kuulata ning seepärast tahaks karjuda täiest kõrist: «Hoidke ja austage oma emakeelt, nõnda avaldate austust ka isamaale!» Ilmselt on naivne mõelda, et loosungitega midagi parandab, kuid siiski ma usun inimestesse ja emakeele võimuses inimeste üle.

Agnes TAVITS

(TRÜ arstiteaduskonna
üliõpilane)

Eestlased ja teised rahvad

Põhiküsimus aga jäi. Ja nimelt, kes kelle ära sööb? On loogiline, et peaaegu alati söödi ära pisem. Siin jõud ei aidanud.

Meie rahva osaks on olnud kannatlikult oodata võimalust oma olukorra parandamiseks. Kui see võimalus saabub, peab kogu rahvas töötama ühise eesmärgi heaks, arvestades ka teistega, kuid eelkõige mõeldes Eestile.

Argo TAAL

Elu ilma lootuseta

Mõtlen veidi lootusetusest. Minu arust iseloomustab see omadus paljuski meie noorust. Meie kõrvus on aastaid kumunud kõlavad fraasid: «Te astute ellu! Kõik teed on teie ees lahti!»

Aga me ju oleme juba elus ja kõik teed ei ole mitte meie ees lahti, tahetakse seda tunnistada või ei.

Me ei saa end registreerida võõrkeelte kiirkursustele. Me ei saa minna õppima diplomaadiks, filosoofiks...

Mitte kellelgi meist ei avanen arvatavasti ial võimalust omandada eriala välismaal, tõeliselt tänapäevasel tasemel. Aga see pole kõige tähtsam.

On tehtud kõik selleks, et eesti peredes ei oleks üle ühekahe lapse.

Aastaks 2000 ennustatakse ökoloogilist katastroofi.

Minu ema sai oma kolmele lapsele kõigi nende aastate jooksul riiklikku toetust koka kaksikümne rubla. On seda liiga vähe või pole seda üldse?

Mida lugeda praegusel ajal lootust sisendavaks? Neid lõputuid ideid, ilusti piiritletud piiramata sõnavabadust?

Millele me peaksime lootma? Kas sellele, et meid juhtivad targad, mitme kõrgharidusega isikud mõistaksid seda, mida mõistame meie, veel lõpetamata keskhäridusega noored inimesed?

Kas nad kardavad, et tehes esimese järeleandmise, peavad nad tegema ka teise, kolmanda ja neljandagi?

On selles midagi halba? Paljude arvates ei ole.

Kas on lootust, et midagi (selles suunas) muutuks? Paljude arvates ei ole.

Minu ja paljude teiste praegu veel noorte inimeste elu on tulevikus täis intriige, alatust, tutvusi, väikseid rõõme ja suuri muresid.

Meie vabariigis on majanduskriis, valitsuskriis, headusekriis.

Kriisiseisundis muutuvad inimeste mõtted kas revolutsioonilisteks või kaovad hoopis.

Meil siin oleksid mõtted nagu kadunud. Osa on aga nii revolutsioonilised, et tundub, nagu oleksid nad peatud.

...Aga võib-olla sai see kõik alguse ühest mitteloostvast inimesest? Nendest, temast, minust?

Virve VIILMA

(Moskva Põhigraafia
Instituudi üliõpilane)

Eestlane ja teised rahvad

Milline on see tõeline eestlane? — Mäletan, ükskord pidime koolis niisugusele küsimusele vastama. Saime eestlaste iseloomujooni küllaga: tark, hoolas, töökas, aus... Ainult üks tüdruk leidis, et eestlased on kõige pahatahtlikum, laisem ja rumalam rahvas. Ka tema on eestlane. Meie imestamiste ja pärimistele peale vastas neiu: «Milleks iseennast kiita? Oleme veel peale selle auhneed. Enne vastuvaidlemist mõelge, millise umbusuga vaatate uut klassikaaslast, millise põlgusega kõnelete teistest rahvusest noorega!» Tõepoolest. Esivanemate vimm ja pahameel rõhujate vastu on põlvest põlve pärandunud. — Toda üldrahvalikku masendust võiks nime-tada üle-eestiliseks leidnaks... (?)

Merle LOODUS

(TPedI eesti keele ja kirjanduse eriala üliõpilane)

Meie ohud on laiskus, rumalus ja ükskõiksus

Laiskus teab rääkida, et nende suguvõsa olevat iidne. Võib-olla, et on isegi ürgse päritoluga. Vanaisa jutu järgi on nende suguvõsa elanud siinkandis aastasadu. Aga äkki ta luiskab. Laiskus on juba kord selline valelik. Rumalusest ei teata ka suuremat midagi. Enda jutu järgi olevat ta kord töölisperekonast, kord põline maamees, ükskord jälle seletas, et kuulub vanasse aristokraatlikku suguvõsasse... Seda ütles ta kindlasti, et siis, kui esimene Laiskus maailma sündis, oli Rumalus juba olemas. Need kaks on põlised elanikud, aga see kolmas — Ükskõiksus — olevat sinna hiljuti kolinud. Tema oma vanematega ei kiitle. Tal olevat ükskõik, kust ta pärit on.

Ohtuti, kui kõik kolm sõpra koos istuvad, räägib ta (Ükskõiksus) neile (teistele kahele) helgest tulevikust, kus kõigil on kõike ja tööd ei pea peaaegu üldse tegema. Selle jutu saatel mängivad kõik kolm Ükskõiksuse õpetatud mängu «Domino».

Paar aastat tagasi tahtis Rumalus jõe teistpidi voolama panna. Jõgi teistpidi voolama ei hakanud, aga Ükskõiksuse hoovi ja keldri sai küll vett täis. Pärast uuris nädal aega oma jooniseid ja jõudis otsusele, et kõik on õige, aga aeg polnud küps!

Miks nad ohtlikud on? Aga sellepärast, et nad inimesi õpetama kipuvad. Tulevad oma metsakolkast inimeste hulka: Rumalus mingi loosungiga ees, Ükskõiksus, käed püksitaskus, sama targalt järel. Ja kõige lõpus kõige peale natuke pahane ja natuke unine Laiskus. Jõuavadki inimeste sekka, võtavad rahva kokku ja kukuvad õpetama. Rumalus kiitleb oma tarkusega, laidab maha neid, kes temast aru ei taha saada, soovitab teha kõike uut moodi. Ükskõiksus noogutab, teeb targa näo pähe ja kiidab järgi. Lõpuks antakse sõna Laiskusele. Laiskus haigutab ja ütleb, et kui te nii teete, nagu Rumalus teid õpetab, siis viie aasta pärast ei pea te enam midagi tegema. Ja kui rahvas usub neid kolme, siis liiguvad nad edasi.

Kaupo KASEMAA

(TPI keskkonnakaitse eriala üliõpilane)

